

ЗАВРЪЩАНЕ
КЪМ ВЛАДЕТА ЙЕРОТИЧ
ОТЦИТЕ

ВЛАДЕТА ЙЕРОТИЧ

ЗАВРЪЩАНЕ

КЪМ

ОТЦИТЕ

Преводът е направен по изданието:
ВЛАДЕТА ЙЕРОТИЋ
ПОВРАТАК ОЦИМА
Ars Libri, 2007

- © Владета Йеротич, автор, 2013
- © свещеник Стоян Бербаков и презвитера Екатерина Крумова, превод, 2003
Татяна Филева, превод, 2013
- © Фондация „Покров Богородичен”, 2013

ISBN 978-954-2972-18-1

ВЛАДЕТА ЙЕРОТИЧ

ЗАВРЪЩАНЕ

КЪМ

ОТЦИТЕ

УЧЕНИЕТО НА

СВ. ЙОАН ЛЕСТВИЧНИК

СВ. ИСААК СИРИН

СВ. МАРК ПОДВИЖНИК

И НАШЕТО ВРЕМЕ

Фондация „Покров Богородичен“
София, 2013

Съдържание

УВОДНА РЕЧ НА ПАТРИАРХ ПАВЛЕ.....	7
ПРЕДГОВОР († <i>Порфирий</i> , Епископ Йегарски, Игумен на Ковилския манастир)	11

УВОДНА РЕЧ НА ПАТРИАРХ ПАВЛЕ

Човекът е същество, способно да узнае вечните, неизменни истини, открити му от Бога, доколкото неговият ум може да разбере и доколкото му е необходимо за неговото спасение. Не е необходимо да се хабят време и сили, за да ги изследва и изнамира, те са му дадени наготово. Докато в други области като математика, техника, медицина и т.н. той постепенно открива новото, по-добро и по-точно, в евангелското учение тези истини са му открити. И енергията, която спестява по този начин, трябва да употреби за това да въведе тези истини в живота, защото евангелското учение не е само знание на неговите истини с ума, а всекидневно, всекичасно постъпване и живот според тях.

Освен това християните като Божии съработници (1 Кор. 3:9) трябва в своето време да изложат тези вечни истини със съвременни думи и примери. Да ги осветят от всички страни, за да бъдат по-ясни, по-близки до съвременния свят, по-лесни за приемане и въвеждане в живота. Това са смятали за свой дълг светите апостоли, светите отци и християнските писатели в продължение на векове до днес, променяйки не същността на истината, а начина на нейното излагане пред съвременниците.

На всички ни е известен и скъп академик Владета Йеротич, знаменит лекар психиатър, учен, преподавател, както и добър познавач на християнството, учението на светите отци и учители на Църквата. Ето защо неговите трудове по своето съдържание и дълбочина на мисълта, по своя начин на излагане, стил и език имат незаменимо значение за хората, чиито души и сърца са отворени за истината, да я намерят така, както той я е намерил.

Несъмнено професор Йеротич е оказал чест на Белградско-Карловачката епископия и на издателска къща Ars libri със

съгласието си да издадат неговите събрани съчинения в десет тома. А на читателите е дал възможност да разберат и приемат истинския смисъл на света и целта на човешкия живот.

Благодарим му за всичко и му желаем добро здраве и сили за по-нататъшна работа за общото благо.

На читателите и на всички, които са се трудили за издаването на този десеттомен труд, Божието благословение и всяко добро.

† Патриарх сръбски Павле

Към всичко това обърнах сърцето си,
за да изпитам, че праведници и мъдrecи и техните работи
СА В БОЖИЯ РЪКА
и че човек не знае ни любов, ни омраза
във всичко това, що е пред него.

(Екл. 9:1)

ПРЕДГОВОР

Светът на богословието и Църквата, от една страна, и светът на медицината, и особено психиатрията, от друга, дълго време са били отделени един от друг. Междувпрочем днес онези, които внимателно следят напредъка на науката като цяло, във всички нейни сфери, могат да се уверят, че традиционното стесняване и специализиране на нейните области все повече се поставя под съмнение, като вече надживяна методология. Тънките прегради между различните науки бързо се рушат; никой на никого не може да каже: „не ми трябваш”, по думите на апостол Павел (1 Кор. 12:11). Например някога се е смятало, че ботаниката е специалност, независима от зоологията; а днес е ясно, че не е възможно да опознаем растенията и техните биологични механизми и при това да не опознаем механизмите на пчелите или насекомите, живеещи от тях. Същият опит важи и за връзката между богословието и психологията (психиатрията). Както едната област, така и другата имат за свой предмет човека. За да даде плод взаимното проникване между тези два опита, техните представители трябва да имат предвид – психолозите и психиатрите, – че човекът, поради свободата, която го определя, е феномен, немислим без стремежа към трансцендентното, към надхвърлянето на дадената му реалност, което по-нататък го води към екзистенциалния въпрос за Бога като неизбежна част от въпроса за човека; а богословите трябва постоянно да си дават сметка за факта, че човек е немислим без своята телесност и без своето отношение с природната среда, от която е ограничена част.

Академик д-р Владета Йеротич, автор на трилогията или триптиха „Завръщане към отците” – книга, обединяваща в себе си студиите за трима светии от гледна точка на душевните и духовните проблеми и потребности на съвременния човек – представлява

именно такава рядко явление в нашата духовна и културна история и общество. Той разглежда и тълкува човека холистично, цялостно, като психосоматично същество, като съзнателно полага огромни интелектуални и духовни усилия да изгради мост между различните брегове на човешкото съществуване и творчество, особено между бреговете на психологията и богословието. При това всичките му досегашни трудове, книги, студии, обществени изяви и т.н. не трябва да се разглеждат като статичен синтез между богословската и психологическата мисъл заради създаването на всяка цена на една нова богословско-психологическа синкретична система. Изповядвайки искрено своята православна вяра, д-р Йеротич избягва изкушението да гледа човека в черно-бяла светлина. Без предразсъдъци, храбро, верен на духа на църковните отци, като например свети Юстин философ и мъченик, във всичко което е добро, той вижда Христовия печат и притежание на Църквата. Оттук приемането на резултатите от творчеството, което не е експлицитно богословско, не означава безкритично поглъщане на идеите на чуждото наследство, нито предателство към Православието, а е преди всичко покръстване и обръщане на всичко, което носи на себе си Христовия лик, към автентичните му рамки.

Духът на Църквата е в диалектично отношение с духа на света, при което словото на Църквата винаги е отправено към света като блага вест, като проповед, като мисионерско слово. Само така отците на Църквата от първите няколко века са могли, срещайки се с езическия и елинския свят, да извършат плодотворен и обмислен синтез, обединил в себе си всички предходни традиции и движения; да покръстят и оцърковят елинизма, създавайки нова християнска култура: „И тъй, идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал...” (Мат. 28:19, 20). Оттук и призивът на отец Георгий Флоровски „Да се върнем към отците!” и техният етос е императив на времето, за който ни напомня заедно с другите и този голям богослов на XX век.

Почувствал истинността на този призив по най-добрия възможен начин, Йеротич покорно, но и креативно го усвоява и се потапя в дълбините и мрака на вековете, където екзистенциално, а не филологически се среща със светите Исаак Сирин, Йоан Лествичник и Марк Подвижник, както и с много други, просияли в подвиг светии. Между другото той не остава там, в миналото, а като разкрива, че всяко пътуване може да има две посоки, се връща заедно със светиите в нашето време. Че това пътуване не е предприето заради безплодна гимнастика на ума и самоцелно „плетение словес“, – това потвърждават страниците, които следват, страници, свидетелстващи за срещата на миналото и настоящето в контекста на душевния и духовния живот на човека, където се вижда, че екзистенциалните въпроси на човешкото съществуване са свободни от времеви, пространствени, социални, културни, национални и т.н. рамки. Тези въпроси, независимо от различните си варианти, са едни и същи. Но не всеки може да дава отговори. Отговор на въпроса за човека е Богочовекът Христос; отговор на въпроса за уподобилия се на Христос човек е светията – осъществената Божия икона. Въпреки че отговорът е един и същ вчера, днес и утре, трябва винаги да го формулираме отново, по друг начин, за да бъде разбираем в различните времена. По думите на Паул Тилих трябва да съгласуваме оригиналното, неизменно послание със ситуацията и да го направим разбираемо за всяко поколение.

Величието на начинанието на д-р Йеротич е в това, че той е разбрал къде се намират автентичните отговори, но още повече в това, че се е заел с нелеката задача да съгласува тези отговори с времето, в което живеем. Превеждайки опита и езика на подвижниците на Църквата в рамките на съвременния живот, той прави отците живи и актуални и днес и показва, че завръщането към отците не е бягство от настоящето, а възможност чрез потапянето в неизчерпаемите богатства на опита на светите отци на Църквата всеки да преживее сега пространството на срещата

със себе си като автентично, със своя ближен – като свой рай, и с живия Бог – като Алфа и Омега, Начало и Край, смисъл и пълнота на живота. Това прави книгата „Завръщане към отците” първа и единствена у нас и не само ще бъде интересна като ценно четиво, но и душеполезна за широк кръг читатели.

† *Порфирий*,
Епископ Йегарски,
Игумен на Ковилския манастир

ВЛАДЕТА ЙЕРОТИЧ
ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ ОТЦИТЕ

сръбска, първо издание

Учението на св. Йоан Лествичник и нашето време
свещеник Стоян Бербагов
и презвитера Екатерина Крумова, превод от сръбски
Свилен Тутеков, редактор

Св. Исаак Сирин и нашето време
Св. Марк Подвижник и нашето време
Есета

Татяна Филева, превод от сръбски
Мария Иванова, редактор
Лора Султанова, коректор

Омофор, графичен дизайн
Симолини, печат

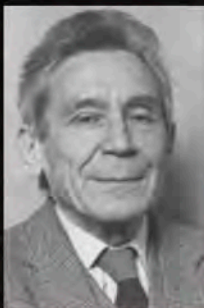
Фондация „Покров Богородичен”
Издателство „Омофор”
София 1330, ул. „Младежка искра” 3
тел.: (02) 987 16 55
omophor@gmail.com

www.omophor.com
www.pravoslavie.bg

Книжарница
<http://shop.pravoslavie.bg>
e-mail: bookstore@pravoslavie.bg

* * *

Електронни издания
<http://ebooks.pravoslavie.bg>
e-mail: ebooks@pravoslavie.bg

Академик проф. Владета Йеротич е роден през 1924 г. в Белград, където е завършил гимназия и Медицински факултет. Специализира невропсихиатрия и психотерапия в Швейцария, Германия и Франция, а по-късно учи психология и богословие. В продължение на дълги години работи като ръководител на Психо-терапевтичното отделение в болницата „Драгиша Мишович“ в Белград и има значителен принос за цялостното развитие на психотерапията в Сърбия. Освен в областта на психологията и психиатрията, той има задълбочен интерес и към тяхната връзка с литературата, както и към културната антропология, а по-късно се насочва и към граничната област между религията и психотерапията. Д-р Владета Йеротич

е редовен член на Медицинската академия и на Сръбската академия на науките, професор е в катедрата по Пастирска психология към Белградския богословски факултет на Сръбската православна църква. От 1997 г. той е ръководител на новооснования с благословието на Негово Светейшество патриарх Павле Пастирски консултативен център в Белград, където работи с екип от богослови, психолози, педагози, социални работници и други специалисти по проблемите на пастирската психология и медицина. Проф. Йеротич има публикувани многобройни книги, студии, статии, лекции и есета в Сърбия и в чужбина, които са плод на неговата дългогодишна работа като психиатър и психотерапевт, като вярващ човек и богослов, което го нарежда сред малкото съвременни православни учени в тези области.

Книгата на Владета Йеротич „Завръщане към отците“ включва студиите за трима светии от гледна точка на душевните и духовните проблеми и потребности на съвременния човек. Авторът разглежда и тълкува човека холистично, цялостно, като психосоматично същество, като съзнателно полага огромни интелектуални и духовни усилия да изгради мост между различните брегове на човешкото съществуване и творчество, на психологията и богословието.

Почувствал истинността на призива „Да се върнем към отците!“, д-р Йеротич покорно, но и креативно, го усвоява и се потопява в дълбините и мрака на вековете, където екзистенциално, а не филологически, се среща със светите Исаак Сирий, Йоан Лествичник и Марк Подвижник. Авторът не остава в миналото, а като разкрива, че всяко пътуване може да има две посоки, се връща, заедно със светите, в нашето време. За да потвърди, че целта на това пътуване е не безплодна гимнастика на ума, а срещата на миналото и настоящето в контекста на душевния и духовния живот на човека, където екзистенциалните въпроси на човешкото съществуване са свободни от времеви, пространствени, социални, културни и национални рамки.

† Йегарски епископ *Порфирий*

Цена 12,00 лв.